

SZÉKELY HIRLAP.

Politikai és társadalmi lap s a „Jogász-egylet” közlönye.

Szerkesztői szállítás:

Kazinczi-utca 811 sz. hová a lap szellemi részét
illető cikkek küldendők.

Kiadó-hivatal:

Wittich József könyvkereskedése, hová az előfizetési pénzek
és reclamatiók küldendők.

Hirdetési díj: Egy háromszor hasábozott garmond sor
ára 6 kr; bélyegilleték minden hirdetés után külön 50 kr.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal; Pesten:
Zeisler M. (király-utca 60. sz.) Bécsben: Haasenstein és Vogler
(Neu-Marai 11. sz.).

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton egy egész íven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre 4 „
Negyedévre 2 „

Maros-Vásárhely, nov. 17.

(*) A személyváltozás, melyet az osztrák-magyar monarchia és Magyarország kormányzatában a közelebbi napok mint bevégzett tényeket állítanak előnkbe, nagyobb fontosságnak, hogysen olvasóinkat is mélyebben ne érdekelték volna.

Beust bukásának okaival a világ még máig sincs tisztában, Andrassy grófnak Beust helyébe lépése magában nem lehetett ugyan meglepő, mert hiszen, nem első válság volt már a jeleni, melynél Beustnak bukását és Andrassynak helyébe léptét kürtölték; mindamellett úgy látszik különböző körökben nem csekély megdöbbenést okozott, vagy legalább igyekezzenek színleni. Két oldalon magunk is természetesnek látjuk, t. i.: Bécs nevezetes köreiben és a mi ellenzékünkben.

Bécsben nem voltak szokva ahhoz, hogy a birodalom ügyeinek vezetésében magyar befolyást tőrjenek, s ha kedvetlen érzést kelt fel bennök Andrassy grófnak a birodalom ügyeinek élére állítása, nem csudálkozhatunk azon, még akkor sem, ha Andrassynak sikerülne a birodalom osztrák felét is kiemelni azon hinárból, melyből menekülni nem tudtak, nem csak, sőt minden válság mélyebbre sodorta.

Az ellenzék Andrassy politikáját mindig azon oldalról támadta legmérgesebb színben és legsikerültebbnek képzelte tüntetéssel, hogy Magyarország függetlenségét eljátszva, az osztrák birodalom provinciájává süllyesztette; nem örömet találkozik tehát ma oly jelenséggel, mely a magyar befolyásnak birodalmi jelentőségre emelkedésével a gyönyörű phrasisoknak izgató színeiben játszó hab-buborékát egyszerre szétpattantja.

Az eseményeket igyekezzenek a különböző pártok és törekvések egyaránt saját hasznukra kizsákmányolni. A célzatos feltevések, gyanúsítások egész láncolata fűzetik, s ezen nem is, csakis azon csudálkozhatunk, hogy a magyar ellenzék maga is egészen könnyű vérrrel rohanva siet szaporítani ama láncszemeket, melyeknek fonadékát Magyarország ellenségei a jelen helyzet vívmányainak megfojtására készítik.

Ma Andrassy- és Lónyainak kezébe van léteve a birodalom nyugalma, megszilárdításának és Magyarország haladásának jövője. Lehetlen, hogy mindketten ne érezzék a felelősség súlyát, lehetlen, hogy mindketten elég erőt ne érezzének magukban annak elhordozhatására. Magyarország fennállásának s különösen a magyar nemzetiségnek ellenségei egyiket sem szívelhetik; a magyar ellenzék nem találja helyesnek Andrassynak a közös külügyminiszterségre átlépését, s nem találja üdvösnek Lónyainak a magyar miniszterelnökségre jutását. Rokonszenv-e ez közöttök, vagy mint sértett hölgynek ledér kaczerködása csak egy boszus szeszély szilaj játékának tekinthető, nem akarjuk mélyebben vizsgálni. Ezen úgy is meddő munka helyett vizsgáljuk inkább komolyan: hogy lehetne saját jövőnkre valamely megnyugvást találni, az épen annyira gyors, mint nagyfontosságú változásokban.

Andrassy gróf a külügyminiszteri tárczában

elfogadását azzal indokolja, miszerint legteljesebb meggyőződése, hogy a monarchia, a dynastia és fejedelem érdekei ugyanazonosok Magyarország érdekeivel. Andrassy gróf a magyar alkotmányos szabadság törhetlen bajnoka, tehát keblének mindenik iránti melegével lép a birodalmi kancellárság tribunjére, s ha sikerülend neki megszilárdítani az alkotmányosságot a birodalom másik felében, összhangzást hozni létre annak széthuzó elemei, s összhangzást állítani helyre a monarchia összes bel- és külpolitikája között, elvégre is nem fogja Magyarországnak ellenségeivé tenni a birodalom többi népeit, ha szinte lesznek is egyesek, kik a magyar diplomatától e sikert irigyni fogják. A csehek érezni fogják bizonyára, hogy a midőn Andrassy gróf a birodalom azon fele dissolutiójának elhatározottsággal utjába álland, a parlamentarizmus szabadságot részükre épen úgy fogja őrzni, mint Magyarországot őrizte. Andrassyban a nyílt, a jogok szabadságát s annak érvényesülhetőségét követelményeit hűn tisztelő államférfiával fognak találkozni, kinek politikája benn a szabadság, kifelé a béke őszinte politikája lesz, melynek melege áthatoland azon kérgen is, a melylyel ma hatását megsemmisíteni törekednek.

Nincs miért aggódnunk tehát, hogy Andrassy grófnak birodalmi miniszterségre léptéreánk fogja zudítani a szláv népek egyesült táborát, nincs okunk rémitgetni magunkat azzal, hogy Andrassy külügyminisztersége vért és háborút hozand az országra. Ő, a ki Magyarországra nézve a gondviselés ajándokának tekinthető, annak kezében a monarchia békéjének oszlopa is lehet és nem lehet elhinnünk azt, hogy ne vetett volna számot erejével és hazájának szívében hordott jövőjével, midőn elhatározta magát egy óriási feladat megoldására.

Andrassy helyébe Lónyai lép, — a határozottság, szilárdság embere. Ki tőle a parlamentarizmust, a szabadságot féltene, meg kellene tagadnia Lónyainak multját, meg azon áldozathüségét, melylyel hazájának szolgált. Ő ha nem osztaná Andrassynak és a mostani többségnek politikáját, nem léphetne ugyanazon kormányral a miniszterelnöki székre, és ha későbbre hűtelen leend e politikához, nem számíthatand a jeleni többség és kormány támogatására és a nemzetnek hatalmában állandó bizalmat vagy bizalmatlanságot szavazni neki.

Mi egyébiránt azon meggyőződésben vagyunk, hogy a kormány elveihez és politikájához hű maradvá, azok irányában sokkal több határozottságot fog kifejteni jövőre, miután a Lónyai által elfogadott belpolitikai irány az Andrassy által követendő külpolitikai iránnyal összhangzásban leend és ha a birodalom másik felében ugyanazon irányba vezettethetik a lelkesülés, „megszilárdul alattunk a közös talaj, mi a polgári szabadságnak az alkotmányosság általi biztosításában áll.” E szilárd alapon biztosabban alkothattunk mi, s a birodalom másik felében megszilárdulhat az együvé tartozás szükségének érzete és megszilárdul azon meggyőződés, hogy Ma-

gyarországnak alkotmányos szabadsága a monarchiának nem feloszlására, hanem ellenkezőleg: létének biztosítására vezet.

Ha komolyan megfontoljuk mindezeket, semmi okunk nem lehet megdöbbenésre a megtörtént változások felett, — a helyzet csak javult általa, — rajtunk a sor eszélylyel, higgadtsággal s hazafiságunk teljesen oda-áldozottságával az összes nemzet jóllétének előbbmozdítására felhasználni azt a belreformok haladásának támogatásával.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A november 7-diki ülést nevezetessé tette a miniszterelnök válasza Helfy és Tisza Kálmán minap beadott interpellációjára. — Beszédjében a többi között Andrassy gróf kijelentette, hogy a cseh alapcikkelyekhez nem mint a magyar miniszterium képviselője szólott, hanem saját nevében, mint a korona tanácsosa, s ily minőségben is csak azért, mert nem látott fönforgni semmi külön magyar érdeket, hanem igen is közös érdeket. E közös érdek az volt, hogy a monarchia két fele által szerződési alapon alkotott, ő felsége által szentesített s a világ által mint a magyar-osztrák monarchia kifelé való állását szabályzó tényleg elismert törvények nem vonhatók kétségbe semmi utólagos jóváhagyás vagy föltételhez kötött elismerés által s ezért nem huzhatók bele semmi országgyűlés külön hatáskörébe. Ez Andrassy szerint nem osztrák belügy, sem cseh, sem magyar kérdés, hanem tisztán közösügy. Mint ilyenhez szólt hozzá ő, oly módon, hogy teljesen csatlakozott a közös miniszterium által elfoglalt állásponthoz.

Továbbá Tisza Kálmán azon kérdésére, hogy: vajon a miniszterelnök nem gondolná-e czélszerűnek, a tulajdon rész bonyodalmainak nálunk is felmerülhetők következményeinek kikérülése végett a personal-unio alapjára áttérni? határozottan az ellenkezőt állítja. Ugyanis hivatkozva a 67-iki kisebbség javaslatának némely pontjaira azt dedukálja, hogy éppen a personal-unio lenne forrása a miniszteriumok beavatkozása által szitható gyűlölségnek. A kisebbségi javaslat szerint — mondja a miniszterelnök — az országgyűlések tárgyalása előtt és után a két miniszteriumnak együtt kell tanácskozni; de miután a differenciákat kénytelenek az országgyűlések elé vinni, — és miután továbbá, ha így sem jön létre az egyezés, a két miniszterium ismét közös tanácskozása után, ő felsége döntene ezen törvények szerint: azon hálátlan közbírói szerepet, melyet helyesen jellemzett beszédjében a tisztelt képviselő ur, nem egy miniszter, vagy miniszterium vinné és azon kétoldalu keserűség, melyet az ily döntő szó a közbenjáró bíróról bárítani szokott, nem egy miniszter vagy miniszteriumra, hanem egyenesen a koronára esnék; és miután a két miniszterium az első stádiumban az illető törvényhozásokhoz tartoznék fölebbezni, ezek pedig különösen parlamentarizmus mellett valószínűleg illető miniszteriumuk pártjára állnának: a gyűlölség nem egyes miniszterek közt maradna, hanem a törvényhozások állítatnának egymással szemközt, úgy, mint ez most kivételesen miniszterek között történhetik. Akkor nem lehetne segíteni egy miniszter elbocsátásával, hanem minden perczben a két rész, vagy ha túl a föderatív eszme létesítenék, a sok rész közti harc fenyegetné a monarchiát.

Helfy a válaszzal nincs megelégedve.

Tisza Kálmán szintén észrevételeket tesz, s a többi között mondja: hogy nem kíván ahhoz szólni, miszerint Csehország követeléseai jogosak voltak-e vagy sem. mert nem akar pártállást foglalni sem az egyik, sem a másik fél mellett, hanem egyet határozottan nyilvánít, hogy Magyarországnak történelmi fejlődése alapján megállapított jogait nem akarja soha és semmi szín alatt sem egyik, sem másik osztrák tartomány jogviszonyaival összehasonlítani, mert azokat mindenkiféle óriásilag fölülműlt látja stb.

A ház a miniszter választását tudomásul vette s a napirendre térve, tárgyalta a bírói végrehajtásról szóló törvényjavaslatot.

8-kán tárgyalatott a vadászatról szóló törvényjavaslat. Általánosságban elfogadtatott. Másnap az ülést szintén e törvényjavaslatnak volt szentelve, melynek részletes tárgyalásában a ház nagyobb elvi vita nélkül, s a

számosan beadott módosítványok egy részének elfogadásával a 36-ik §-ig haladt. A napirendet Mocsonyi Sándor ur felszólalása előzte meg, ki — szemben a miniszterelnök távozásának eshetőségével — multkor interpellációjára a választ sürgette. Tóth Vilmos belügyminiszter beadta a főváros rendezéséről és a választásokról szóló törvényjavaslatokat, mely alkalommal Simonyi Ernő kéri a belügyért: vajon tudtával és beleegyezésével jelentek-e meg a törvényjavaslatok a hírlapokban, mielőtt azok a képviselőháznak beadtak? A belügyér ebbeli jogát kiemeli.

A képviselőház nov. 10-iki ülésén a vadászati jogról szóló törvényjavaslat részletes tárgyalása befejeztetett. A napirend előtt Csiky Sándor fejezte ki a kívánságot, tárgyalná már a ház az ő határozati javaslatát, mely a miniszterekre nézve kimondaná, hogy bizonyos határidő alatt tartozzanak a beadott interpellációkra felelni. Az ügy a jövő gyűlésre halasztatott.

Másnap tárgyalás alá került a telepítvények ügye. A központi bizottság által módosított kormányjavaslatnak nagy többsége van. Ellene volt gr. Zichy Nándor. Mellette szoltak a jobboldalról Daniel Pál, a balról Váradi Gábor, ki határozati javaslatot adott be aziránt, hogy az igazságügyminiszter utasítsa, miszerint még ez ülészen törvényjavaslatot terjesszen elő, mely a telepítés kérdését jövőre szabályozza.

Csiky Sándor határozati javaslatának tárgyalása a többség kívánságára elmaradt.

Ugyan e gyűlésen alelnöknek megválasztott Bánó József.

Törvényjavaslat.

Az 1848-dik V. és az erdélyi 1848-dik II. törvények kelyek módosítása és pótlásáról.

I. FEJEZET.

Országgyűlési választói jogosultságról.

Miután az 1848. V. és az erdélyi 1848. II. törvények kelynek a választói jogosultságra vonatkozó határozatai számos kétféle s eltérő magyarázatokra adtak alkalmat, a következők rendeltetnek:

1. §. Választói jog jövőre senkit nem illet egyedül azon alapon, mert az 1848. előtti kiváltságos osztályok valamelyikéhez tartozik.

Kivételképpen azonban és az 1848. V. t. cz. 1-ső §-ában is kifejezett azon elvnel fogva, hogy az eddig élvezett politikai jogtól senki meg ne fosztassék, mindazok, kik az 1869-ki országos képviselőválasztások alkalmával a választók közé a régi jogosultság alapján 1848. V. t. cz. 1. §. 2. cz. erd. 1848. II-ik t. cz. 3-ik §. cz. és 4-ik §. a) irattak be, személyükre nézve és iltük fogytáig a választói jog gyakorlatában meghagynak.

2. §. Az 1848. V. törvények 2. §-a a. pontjának oly községekre, melyek nem sz. k. városok, sem rendezett tanácsos nem bírnak, vonatkozó határozata továbbra alkalmazható nem lévén, rendeltetik, hogy ily községekben választási joggal bírnak mindazok, kiknek belsőségük és külsőségük van, mely ugy alkatrészeire, mint kiterjedésére legalább annyit tesz, a mennyit az 1836. V. törvények 1-ső paragraphusa alapján készült urbarium azon községben egy negyed telki állományhoz és tartozékaihoz együttvéve megkívánt.

3. §. Az 1848. V. törvények 2. és az erdélyi

1848. II. törvények 3-ik paragraphusban; ugyszintén a jelen törvény 4-ik §-ában a választói jogosultság feltételül megszabott érték vagy jövedelmi összegek következőleg határozattak meg:

a) földbirtok értékének azon tiszta jövedelem huszszoros összege tekintetik, mely után a földadó kivettetik,

b) házak értékeül, ott, hol házbéradó van behozva, az adó alapjául felvett tiszta jövedelem huszszoros, ott pedig, hol a háztól osztályadó fizettetik, a házosztályadónak a földtehermentesítési járulékkal együtt vett 60-szoros összege tekintendő.

c) évi jövedelem alatt ingatlanoknál az adókimérés alapjául felvett, más esetekben pedig csak azon összeg értendő, mely után a jövedelemadó fizettetik.

4. §. Az 1848. V. t. cz. 2-ik §. b) és az erdélyi 1848. II. t. cz. 3. §. b) pontjai a szabatos alkalmazás czéljából ugy értelmezettek, hogy választási joggal bírnak mindazon kereskedők, gyárosok, iparosok, kik gyárak, kereskedésük vagy önállóan üzött iparuk után városokban 105 o. é. forint évi jödelmet huznak (3. §. c.), falusi községekben pedig legalább 6 forint jövedelmi adót fizetnek.

5. §. Az erdélyi 1848. II. t. cz. 3-ik §-a d) pontjának azon határozata, mely szerint jövedelmükre való tekintet nélkül, a tudorok, sebészek, ügyvédek, mérnökök, akadémiai művészek, tanárok, a magyar tudós társaság tagjai, gyógyszerészek, lelkészek, segédlelkészek és iskola-tanítók, a ott, hol állandó lakásuk van, választási joggal bírnak: vármegyék, székek és minden községeire kiterjesztetik.

(Folyt. köv.)

Kijavítás és kérelem.)*

(A maros-vásárhelyi iskolaszék egyik fogadatlan prókátorának.)

A maros-vásárhelyi iskolaszék által ejtett tanárválasztás következtében a „Kelet“ és „Székely Hírlap“ hasábjain bizonyos közlemények jelentek meg; azon közlemények e helyreigazítás és kérelem közzétételére kényszerítenek engemet. Tudva van az, hogy a tanárválasztás alkalmával mi heten dícsősegesen elbuktunk. Ez még nem nagy baj; de baj az, hogy minket, mint szerencsétlen gyászvitézeket, rendre, névszerint mutogatnak be az említett lapokban. Sőt a „Kelet“ egy vásárhelyi tudósítaja, „s“ úr, e becses lap 259-dik számában oly fitymálva méltóztatik szólni rólunk, mintha holmi útféle porontyokról beszélné. A „Székely Hírlap“ állításait „s“ úr megegyeztetni akarván: sok mindent tagadni akar; a többek közt határozatlan tagadja azt is, mintha én valaha és valahol a tanító-képezde falait suroltam volna.... Ha „s“ úr még egyszer írni talál rólam: egészen 0-ig szállít le bizonyosan! Csupán „s“ urat tekintve, még azt is hallgatással mellőzném, de, mint-hogy még élni akarok, s esetleg talán pályázhatok is va-

*) Mi részünkről ugyan teljesen befejeztetnek tekintjük a polgári iskola tanárválasztási ügyet, s a magunk részéről nem is fogunk többé hozzászólni semmi szín alatt; azonban a nyilatkozó úrtól, mint saját személyes ügyében [felszólalótól], — a tért nem tagadhattuk meg.

A szerk.

egészen más tárgyak felé fordult. A kormány nem fölvilágosult polgárokat, hanem engedelmes adófizetőket kívánt; a nemzet pedig politikai küzdelmeibe merülten nem törődött a csak távolabbi időkben gyümölcsöződő kérdéssel. Mindez azonban nem törte meg a lelkes és önfelelőző nő buzgalmét. Megvetve a társadalmi állása és vagyona által kínálkozó örömekeket, lemondva a családi boldogságról is, fíradhatlanul működött célja elérésére s végre sikerült is lealább részben megörnie a közönyt. 1828-ban Budán saját házában „angyalkert“ név alatt megnyitotta az első hazai kisdodóvát s ennek vezető sére Würzburgból hívott meg egy szakférfiut, Kern Mátét, ki buzgón támogatta a nemes hölgy törekvéseit.

Arra, hogy eszméjét a gyermek-nevelést illetőleg a kisdodóvák alakjában kezdte a grófnő valósítani, nagy befolyása volt az akkor Angliában már létezett gyermek-nemhely-intézménynek. A grófnő maga utazott Angliába, hogy megtekintse a spitalfieldi intézetet, s midőn ennek üdvös hatásáról meggyőződött, sietett azok mintájára megnyitni a budai kisdodóvát, mely nem csak Magyarországon, de az egész continensen az első ily nemű intézet volt.

Midőn a jó mag el volt vetve, gyorsan kikelt az áldásos vetés és a budai intézet csakhamar párjára talált nem csak Pesten, hanem az ország minden részében. Lelkes hazafiak, mint Mednyánszky Alajos, Schedius Lajos stb. melegen fölkarolták az ügyet, s e nemes törekvésnek híre terjedt mindenfelé, kivált Németországban. Teréz grófné Bécsben, majd Bajorországban is megjelent, mindenütt segíté az eszme megtestesítését s magasztos buzgalmahoz méltó ünnepeltetésben részesült.

Hazánkban a mozgalom, mely e téren megindult, nem volt szalmatűz. A harminczas években megalakult a még most is fennálló egyesület, melynek czélja kisdodóvák terjesztése Magyarországon s 1848-ig közel 90 óvoda keletkezett az országban. A forradalom s az utána következő szomorú időszak azonban gyászos volt e téren is; a már létrejött óvodáknak majdnem fele megszűnt s ez, valamint a haza balsorsa mélyen leverte a nemeskeblű nőt. Rekoni körébe vonult vissza Dukára s itt 1860-ban, áldásos élete 85-ik évében meghalt.

Nemzedékünk márvány szoborral róttá le a kegyelet adóját a dícsőült iránt; de a magyar nők még többet tehetnek; kövessék azok, kiket miveltésük, társadalmi állásuk és anyagi viszonyaik erre kijelöltek, a ne-

labol: kötelességemnek tartom e rövid kimutatással helyreigazítani „s“ úr tévedéseit.

Az elemi, al- és felgymnásiumi osztályokat megfuttattam 1845—1855 évek alatt a maros-vásárhelyi főtanodában. A paedagog. és didaktikai tanfolyamokat végeztem 1856—58. években az erdélyi reformátusoknak akkor Kolozsvártt létező tanító-képezdejében, akkor nevelés-tanár most tanfelügyelő m. Gáspár János ur igazgatása alatt. A décszi pártikulában tanítóskodtam 1859—60, két évig. A szász-régeni ref. elemi tanodában működtem csakugyan két esztendeig. — Az 1863—64. évek alatt végeztem Enyeden a theologiai tanfolyamokat; kapcsolatlan, megszűnés nélkül ott is tovább folytatván tanító tisztemet. 1865—68. években, négy évig tanítottam a maros-vásárhelyi főtanoda negyedik progymnásiumi osztályában minden tantárgyat; ugyanezen idő alatt, s ugyanott, tanítottam, mint magántanító az I. és II. középszály minden tantárgyait. ... Összesen hát ennyit, 10 egész évet, munkáltam az oktatás terén.

Az irodalmi térre léptem 1866-ban, azóta több, a hazai lapok hasábjain szétszórt paed. és didaktikai cikkekben és értekezéseken kívül, következő önálló munkákat írtam:

1866-ban írtam és jelent meg tőlem ilyen című munka: „A magyar nyelv tan elemei; első rész: szótan.“

1867-ben jelent meg e művem: „A népiskolák magyar nyelv tan.“ Kritikai mű, egy, németből fordított magyar nyelv tan ellen.

1868-ban jelent meg e munkám: „A magyar nyelv tan kézikönyve.“ Mely könyvet a néhai nm. kultuszminiszter úr is a tanodáknak használat végett ajánlani kegyeskedett volt.

1870-ben jelent meg az 1866-ban és 68-ban írott nyelv tanom harmadik, egyesített kiadása bővített tartalommal.

1871-ben jelent meg tőlem e mű: „Magyar Helyesírás tan“, gymnásiumok és polgári iskolák számára —

Ennyiből áll, dióhéjba szorítva, igénytelen biográfiám. S hogy mennyiben írtam igazat: bizonyítják az illető hatóságok; bizonyítják azon derék tanfériak, kiknek vezetését meghálálni nem tudom; és bizonyítják (miből legkönnyebben meggyőződhetik „s“ úr) még most is a m.-vásárhelyi iskolaszéknél levő okmányaim, tankönyveim, melyeket mind mellékelni szerencsés valék.

En „s“ urnak nem tilthatom meg, hogy a „Sz. Hírlappal“ többé ne polemizáljon, de szabad legyen kérnem: további nagyrabecsülendő „érveléseiből“ sziveskedjék már egészen kihagyni az én csekély személyemet!

Remélem, nem veendi senki e soraimat szerénytelenségnek. E felszólalásommal egy, magam iránti kötelességet vélek teljesíteni.

Gergely Lajos.

Nyílt kérelem.

A sz.-keresztúri állami tanítóképezde növendékei a tanítóképzés magas czéljának sikeresebb elérhetése tekintetéből önszántukból a társulás segélyéhez folyamodtak és ezen iskolai év folyamában két egyesület alakítottak maguk között u. m.

először egy kis zenekart, hogy magukat a zenében, melyet oly hatalmas miveltői tényezőnek

mes példát és tüzzenek maguknak magasztos emberbaráti czélokot ugy, mint gr. Brunsvick Terézia!

A „Miklós-hid“ Szt.-Pétervártt.

I. Miklós orosz czár uralkodása alatt a Néva két partja, hol Szt.-Pétervár fekszik állandó hiddal kötött össze. Addig csak hajóhidakkal tartották fenn a közlekedést. A Néva igen mély, torkolata széles, s kiöntései által a városnak már többször ártalmára volt és sok vesztést okozott; így pl. 1716-ban, midőn csaknem az egész hajóraj a szárazon maradt, s 1824-ben, midőn mintegy 5000 ember vesztette életét. Midőn a nyugati szél uralkodik, a tenger dühöng; a finn öböl hullámai a Néva medrébe tolnak s annak vizét nagyon feldagasztják. A tolongó hullámok vad zajjal borzasztó torlatokat idéznek elő, melyeknek ereje elég arra, — hogy mint 1824-ben történt — a 100 ágyuval terhelt sorhajót a folyóból a néva-szigeti vár utcajára lökje. Természetes, hogy ily körülmények közt Pétervártt hidat építeni roppant akadályokkal kellett megküzdeni, s az orosz kormány dícséretére válik, mikép a 149 hid közül, melyek 1858-ban Pétervártt voltak, 45 állandóan fa vagy vasból építetett. Azonban mindezekből különbözik a pompás „Miklós-hid“, mely esodálatra méltó művet Herbedze mérnök s építész vezetése alatt 1843—1858. építették; ki mindazon akadályokat, melyek a dagály-, tengerivihar által, jégmenés és a homokos, egyenlőtlen talaj következtében a hid felépítésére nézve fölmerültek, győzedelmesen leküzdötte. Nagy 4-szegű kövekből készített 9 hatalmas oszlopon nyugszik 8 öntött vasból álló kolossális boltív, különböző távolságra, melyek a hidat tartják. A két közbelső oszlop körülbelül 47 méter távolságra van egymástól; két más oszlop közt, kissé közelebb a balparthoz a hid felnyílik, hogy a nagy hadihajók átjárhassanak, miközben a hid illető része, mint kapu, óriási lábakon nyugszik.

Daczára nagysága- és szilárdságának, melyet a tenger dűhe ellen használni kellett, külsője nem nehézkes és a forgalom rajta igen élénk s ép ezért nagyon vonzó külsője van.

F. C. Sch. után D... Gy...

TÁRCZA.

Brunsvick Terézia grófnő.

Mi is röviden tudósítottuk már olvasóinkat azon kegyeletos ünnepélyről, melyet a haza gr. Brunsvick Terézia emlékének e hó 7-én szentelt; de hogy ki volt és mit tett ezen magaslelkű honleány az utókor hálájára érdemest? ezt jórészt kevesen tudják itt minálunk, mert nem hangzatos politikai esemény emelte szobrárt a dícsőültnek. Minden jó anya szívében méltó helyet foglalhat pedig e nemes urhölgy emléke, a miért is kedves dolgot hiszünk cselekedni t. olvasóinknak, a midőn e nagy honleány rövid életrajzát közöljük a „M. O. és Nv“ után a következő sorokban:

Brunsvick Terézia grófnő 1775. július 27-én született Pozsonyban. Szülei: gr. Brunsvick Antal és neje szül. Seneberg bárónő gondos nevelésben részesíték gyermekeiket, s Terézia ritka szelleme korán nyilatkozott. Szenvedélylyel tanult és olvasott és míg más rangja- és korabeli leányok mulatságokra, élvezetre gondoltak, ő kedvencz tanulmányai mélyedt. Olvasott, festett, klasszikai műveket zongorázott s tizenhét éves korában már egy kis, néhány lapra terjedő művet írt, melyben megírta saját életeszámnyát. Nem élvezetről, fényről álmodott a fiatal leány, hanem mások nyomorának enyhítéséről, a felvilágosodás terjesztéséről s az emberiség czéljainak előmozdításáról ott, hol minden egyébnél alapja nyugszik: a nevelés terén.

A magasztos eszméktől eltelt grófhölgy e század elején nővére, Deym grófnő kíséretében meglátogatván Iverdunban a nevelészet nagy bajnokát, Pestalozzát, itt nyerte világos öntudatát teendőinek. Meglátogatta a kegyes Paulina fejedelemné által Detmoldban alapított intézetet, s belátta, hogy a nevelés alapját ott kell megvetni, hol a szív, az elme még minden jóra fogékony és könnyen megnyílik: a kisdodeknél.

Eszméikkel és tervekkel gazdagodva tért vissza hovába; de itt a valóság nagy nehézségekbe ütközött. Kevesen bírták még akkor nálunk fölfogni a nevelésügy fontosságát és természetét, ha fölfogták is, a figyelem

ismerünk — annál jobban kimivelhessék. A növendékek nagy buzgósággal adóztatják magukat, hogy a harmonicus zenéhez megkívántat, de intézetünkön hiányzó hangszereket meghozathassák;

másodszor egy betegsegélyező-egyletet, a begyűlt részvényekből, tehát az önszegélynek szerény eszközeivel, tagjait a betegség szomorú és helyi viszonyaink között meglehetősen gyámoltalan helyzetében a legszükségesebb anyagi segélyben részesítené.

Mind a két egyleti törekvés akár a kitűzött ezült tekintet, akár azoknak szegénységét, kik azt maguk elé kitűzték, — mert hisz a szegénység szomorú előjoga a mi néptanító nemzedékünknek — feljogosíthatja tán alólírtat arra, hogy bizalommal és nyíltan folyadjék a népnevelésügyi valódi barátaihoz az említett két egylet anyagi gyámolítása érdekében. Hisz az állami tanítóképezde nemzeti tulajdon és a ki valami részben a phrasison kívül tetteleg is igyekezik elősegíteni a tanítóképzés ügyét, az a népmivelés és ez által a valódi népboldogítás ügyének áldozott.

A fentebbi czélokra szánt mindenremű adományokat hálás köszönettel fogad,

Gyertyánffy István
sz.-keresztúri állami tanító-képezde igazgatója

Helyi dolgok.

— A helyi jogász-egylet választmánya a mai napon, délutáni 4 órakor, a szokott helyiségben ülést tart.

— **Örvendj Sion!** Mult számunkban röviden jelezte, hogy az első „vizsgáló-vonat” Fehérvárról hozták érkezett. Az nap délkor előre tudósította a váravárt fontos eseményről az állomáshivatal városi tanácsunkat egy diszes telegrammban német nyelven... Bajosocsa volt elmenni a tősgyökeres szittya uraknak e hieroglifeken, de azért csak mégis kimenesztette valahogyan a diszküldöttséget fogadni Germania prűszköllő és hódító szellemét... A nemes szónok ur egy melábus pilantást vetett a sivár multba a midőn minden vagyon „innen kifelé gravitált” és „befelé semmi” és egy lelkesült pilantást vetett a rózsás „jövőbe” a melyben a vasut által „elfoglalandja” e város méltó helyét a Szent-István birodalmában... Dördült az „éljen!” és Zsiga barátunk keményen durogtatta a mozsarakat, de mindkettő elhangzott a néma éjszakába... a vízhang mely csak egy halk susogással is felett volna a szónok vágyteli reményeire — ez elveszett az éji homályba... Fáklyafüst és német szó, itt a vasut — oh be jól...!

— **Hír szerint** valami baja van a bogáthi Maroshidnak, s ezért a vasut megnyitása bizonytalan időre megint elmarad.

(sz) **Lapunk** zártakor értesülünk, hogy a vasut megnyitása felett f. hó 18-án vagy 19-én fognak illető helyen végleg határozni.

(k.) **Veszely Károly** ez. prépost s helybeli plébános ur azt czélozván, hogy a szegényebb sorsu polgárlányok is megismerkedhessenek a varrógépek kezelésével, az itteni r. kath. leányiskolának egy száz forintos varrógépet ajándékozott.

— A helyi „első dalárda” kedvelt Vocelkánk vezénylete mellett ma este a Lénárt-féle teremben dal-estélyt rendez, mely eshetőleg táncszal is végződhetik, ha erre megjelenendő ifjúságunk hajlandóságot nyilvánít. Nem akarjuk elhatározni, melyik könyebb: e felfutás, vagy a bekövetkezés! A dalok és zene műsorozata következő: 1. Induló; 2. Nyitány, Normá-ból; 3. Az éj, kardal, Schubertől; 4. Egyveleg, „Traviatta”-ból; 5. Vihar alatt, kardal, zenekísérettel, Vocelkától; 6. Nyitány, „Hunyadi”-ból; 7. Oh, hogy ha birhatnánk, kardal, Kúcentől; 8. Egyveleg, Szép „Galathea”-ból; 9. Vigan élünk, bordal. Belépti-díj földszint és erkélyre 50 kr. Kezdeté 7 órakor. Nincs kétségünk, hogy e kedves, műélvezet által nemesített időöltést közönségünk nagy számmal fogja fölkeresni.

— **Mint enyhébb éghajlatot** a vándor madár, — tölte keresi föl városunkat Homokay László szintársulata. Üdvözljük édes anyanyelvünk jó hírű bajnokait, s óhajtuk, hogy míg bennünk a nemzeti érületnek és a muzsáknak szelid tűzét élesztik: ők is meleg és nyájasan feléjük mosolygó fészket rakhassanak itt barátságos földünk alatt! Mihozzánk ugyan nem küldte meg az igazgató ur társulatának névsorát, de szerencsénk van helyi lap-társunkkal az „Erdélyi”-lyel, melyből kényelmesen átvethetjük a mint következők: Nők: Szabadosné, coloratur operette énekesnő; Ács Irma, szende és alistanó; Takács Luiza 1-ső, Takács Lina 2-od altistanó; Csizsárné, anyaszínész és secundistanó; Homokayné, drámai hősnő és társalgási; Rózsáné, segédanya és comikáné; Baresay József, Nyékiné, Barnáné, Kolozsiné, Abonyiné kardalok és segédszínésznők. Férfiak: Homokay László, szerelmes; Abonyi Gyula, hős-szerelmes és bassista; Radó Sándor, jellemzerep és barriton; Barna Bálint apa; Kolozsi Oskár segédapa; Nyíry Lajos, intricum és társalgási; Nyéki János, comicum és buffo; Rákosi Béla, Kovács Menyhért, Tóth Miklós és Nagy István, kardalok és segédszínészek; Szabados Géza, karnagy; Széplaki Jenő, segéd-szerelmes. Együttal azon nyílt kérést intézzük a t. igazgató urhoz, ne sajnálna heti játékrendjeit velünk is rendesen tudatni, hogy ezekről a mi lapunk olvasói is értesülhessenek, kiknek érdekében egyszersmint illetékes színi referensről már gondoskodtunk.

(k) **Homokay László** ur szintársulata jövő kedden megkezdí előadásait.

— **Városi tanácsunkat** tisztelettel figyelmeztetjük, hogy a vasut megnyitásával a mostani közlekedési utat a város végétől az indóházig jobb karba helyezettetni ne terhelhetnék, mert így a mint most van — — rövidebb ut lesz az indóházról Fehérvárig mint ugyanonnan a m.-v.-iskola Alapítvány — Kolozsvári

sárhelyi piaczig. De sőt még ez a mostani egyetlen közlekedési út, még ha mindig sár- és ármentes lenne is, — jelen szélességében nem elégséges az indóház-zali közlekedés akadálytalan fentartására; kivált hetivásáros napokon, midőn a kövezet-vám szedése miatt a vámsorompó szűk torkolatában a járművek megtorlódnak, Hisz mindig hire volt, hogy a poklosutazóból még egy uteza és ut fog nyíltatni egyenesen az indóházra? Ha ez volt a szándék, valjon nem lett volna-e czélszerűbb e munkával is azon két év alatt elkészülni, míg a vasut is készült? No de legalább már most, midőn az ige már testté vált, tán hozzá lehetne fogni azon ut megnyitásához annnyival is inkább, mert a „legégetőbb” utazanyitások: a Nagyköz és Régibarmóvásáruca szabályozásai már szerencsésen megestek.

KÜLFÖLD.

Gambetta új lapjának a „Republique française”-nek első száma Franciaország jelen helyzetéről sötét képet vázol, mely ezikk, hihetőleg, magának az exdictatórnak tollából foly.

A pessimisties rajzolt e szavakal zárja be Gambetta: „Látunk egy nemzetet, mely a legnehezebb megpróbáltatásokon esett keresztül, eltökélten s teljes rugékonysággal minden ujításra minden áldozatra előkészülve. Bámulatra méltó magatartásával a háboru alatt tíz hó óta annyi bölcseiséget, politikai értelmet és jóakaratot mutat Franciaország, mint talán soha. El van határozva meg nem tagadni, a mit egy merész és egészséges államhatalom erőlytől követelhet. De mit tettek, hogy e kedvező hajlamot felhasználják? Franciaország kész megadni mindent; de nem kérnek tőle semmit; mert minden erőfeszítés, minden komoly terv, minden reform kísérlet kitörésre bírná a meghasonlásokat, melyeket Thiers ur ministeriuma buvó helyekül használ. A köztársasági Franciaországban nincs kormányja.

A „Golos” írja: Az orosz ipart és kereskedelmet elősegítő társulat a pétervári szláv együlethez azon kéreccsel fordult, hogy nevezzen meg neki oly megbízható férfiakat, a kiktől legpontosabb és legrészletesebb adatokat várhatni a törökországi és osztrák szláv tartományok gazdasági helyzetéről, szükségleteik, izlésök, kereskedelmök és iparukról, minthogy szándéka Oroszországot a déli és nyugati szlávokkal szorosabb kereskedelmi viszonyba hozni. A szláv egylet tudatta a kérdéses társulattal, hogy egyelőre e tárgyban czélszerű lesz Harach gróftól a cseh kereskedelmi társulat elnökét s a szerb gazdasági társulatot Belgrádban megkérdezni.

A nevezet szláv egylet az orosz katonai nevelőintézetek főigazgatóságától is kapott egy átiratot, melyben ez arról értesíti, hogy az egylet által kiadott „Cseh és Morvaország” című szláv irányu irodalmi munka a katonai gymnasiumok és nevelőintézetek számára igen hasznosnak találtatott.

Lám, lám, mily rokonszeretők a jó muszkák s hová ki nem terjed szives gondoskodásuk!

Távirati hírek:

— Bécs, nov. 11. Beustat a legtöbb csehországi német város diszpolgári jogokkal ruházta fel. Az Oestr. Corr.” szerint a császár ma félőrai látogatásával lepte meg Beustot. Tegnap a toskani nagyhg. Ferdinand volt az excauezellárnál, ma pedig a helytartó, Maróicie kat. kormányzó, s a rector által vezetett egyetemi ifjúság tiszteletgel nála.

— London nov. 11. Diplomatiái körökben erősítik, hogy Anglia beavatkozása a portára küldött tunisi meghatalmozot küldetésébe komoly feszültséget idézett elé a versaillesi s a londoni kormányok s heves nyilatkozatokra szolgáltatott okot Granville és a francia követ között.

— Versailles, nov. 13. A miniszterium befejezte a jövő évi budget előmunkálatait s ezek szerint az összes kiadás 1872-re az új adósság kamataival 2800 millió frank van előirányozva.

— Chemnitz, nov. 13. A helybeli szünetelő munkások közül 6000-en önkéntesen ismét megkezdtek a munkát.

— Páris, nov. 13. — Azon hír, hogy a pápa Romát elhagyván Franciaországban szándékoznék letelepülni alaptalannak mondatik.

— Pest nov. 14. Gr. Andrássy Gyula és gr. Lonyai Menyhért tegnap tették le esküjüket a király kezébe: e mai hivatalos lap közli kinevezetési okmányait és egy királyi kéziratot, melyben az összes magyar miniszterek állásaikban ismét megerősítettek. Lonyai ma Pestre érkezett és átvette a miniszterelnökséget. Andrássy gróf egyuttal a közösmínisztertanács elnöke is meglátogatta Kellersperget. Közöttük a galicziai engedmények ügye kiegyenlítettett.

VEGYES.

— **Toldi Ferencz** nagyérdemű írónknak ötven éves jubileuma f. hó 12-én nagyszertű fénynyel ünnepeltetett meg Pesten az akademia disztermében. A megszólító diszbeszédet Horváth Mihály püspök tartotta. Az egész ország minden részeiből érkeztek üdvözlő iratok és távsürgönyök az ünnepelt hazafához; király ő felsége pedig a Lipóttrend lovagkeresztjével díszíté föl a nagy férfit halhatatlan érdemeiért. Isten nyújtsa hoszura munkás életét!

— A **csik széki** és oláhországi toroklob járvány ellen biztos ellenszer birtokában van — amint Hantz

Pál ur írja a „M. P.”-ban — Mischinger Károly főhadnagy ur Naszódvidéken, ki hajlandó volna e titkát eladni. A magyar királyi kormány nem keshetik — ha való e hír — azon titkot a szenvedő honpolgárok érdekében azonnal biztosítani.

— „**Csángó-társulat**”. Moldvában élő magyar testvéreink elhagyatott ügyéről sokszor olvasunk a hírlapokban, most „egy hazafi” a „P. N.”-ban azt indítványozza, hogy testvéreink megmentésére alakuljon a fővárosban egy „Csángó-társulat”, mely aztán adakozásra hívna föl a nemzetet, s mindent elkövetne, hogy azon ellenszenv közt, melylyel a csángó-magyarok nyelvük és vallásuk miatt találkoznak, támogatást nyerhessenek az anyaországtól. Sürgeti továbbá az indítványozó, hogy a dunafejedelemségi konzulásokra magyar embereket nevezzenek ki, s eszközölje ki a kormány, hogy a csángó iskolákban, habár községiek is, a román nyelv mellett a magyar nyelv is bevétessék. Ha a konzulságokat és vice-konzulságokat reformáltatja: ha az országgyűlés egy bizonyos évi általányt szavaz meg a most ott csak tengődő iskolákra, ezzel meg lehetünk elégedve, a többit elvégzendő a „Csángó-társulat”. A román kormány ezeket költ a macedoni kuczóvlakkok megmentésére, s miért ne tehetné ezt viszont a magyar kormány is keleti testvéreinkért? E tárgyra visszatérünk.

— A **szász nemzeti Comes** a belügyér felhívására nov. 12-én Pestre utazot. A „Herm. Ztg.” a felhívás okát is tudni akarja, s az nem lenne egyéb, mint a Királyföld helyhatósági szervezetét illető tjavaslat végleges megállapítása, melyet a miniszter a parlament elé terjesztés előtt még egyszer át akar vizsgálni.

— A **bukuresti** román tudományos akademia pályázatot hirdett a román nyelvten megírására, határidő 1873. Julius 27-ig napja; pályadij — a legjobbnak — 400 db arany; a legjobbnak ítelt pályamunkák után következő két mű pedig 200 és 100 drb arany jutalomban részesítettik.

— A **Kolozsvári Közlöny** szerkesztésében változás történt. A szerkesztést egyelőre ideiglenesen átvette új évtől fogva pedig állandóan átveszi Sándor János ur.

— A **svájcei szövetség** tanács elnöke körrendeletet intézett a cantonok prefektjeihez, hogy a Magyarországra utazni akaró leányoknak ne igen adjanak utlevelet, mert ezek legtöbbje szerencsétlenül jár. [Mint tudva van, Svájcban sok nő jön be hozzánk, többnyire mint nevelőnők, governante vagy egyéb tiszteséges czimek alatt. A svájcei kormány tudomása szerint ezek egy részét ámitók csalják el.

— Az **első Erdélyi vasut** igazgató tanácsa évi 800 frtot utalványozott azon czélra, hogy ebből képesített hivatalnokok és szolgálk ismereteik szélesbítése és kiképzése végett más vasutvonalokon utaztassanak.

— **Vízár.** A pár nap óta tartó esőzés következtében ismét áradnak a folyamok, melyek a mult évben is nagy aggodalmakat okoztak. A Béga, Szamos, Tisza, Körös mind oly gyorsan áradnak, hogy nagyobb mérvű áradástól is félni lehet.

— **Pest világváros.** A folyó év végére ugyanis másfél milliónyi deficitre várnak.

— A **királyné** hír szerint, december elején Budára jó gyermekeivel, s négy hétig fog ott időzni. Jelenleg Meránban van.

— **Kuriozum.** Az aradiai hiába vártak e hó 8-án Pestről levelet és hírlapokat. — A vasuti vonat ugyan megérkezett a szokott órában, de a pesti pósta nélkül. Képzeltető, hogy ez oly élénk kereskedelmi s oly irodalompartoló városban nem maradhatott minden kellemetlen hatás nélkül. Végre kiderült, hogy tévedésből az egész pesti csomagot Moszkvába expedálták. Nem mindennapi tévedés, de nálunk talán még sem ritka.

— Az **új magyar vasuthálózat**. Bécsi lapok megerősítik, hogy az új vasuthálózat iránt csakugyan megkötött az előleges szerződés a kormány, s a hitelintézet vezérlete alatt álló társaság között. Mintegy 350 mértföldnyi hálózat kiépítéséről van szó, s ezek között foglaltatnának a többek közt a következő vonalok is, Zimony, Buda-Bécs Érsekújvár-Ludenburg, Szathmár-Kolozsvár Maros-Vásárhely — Brassó Eszék — Sziszek. A társaság vállalkozik az építésre a kormány közreműködésével megállapított tervek szerint s mint építési provisiót kapja az építésre kiadott összegek 6%-át, mi mellett köteles az hálózatot egyenlő részletekben 10 év alatt elkészíteni. Az építési összeg három ötödét a hitelintézet teremti elő, s kap a magyar kormánytól garantizatlan elsőbbségi kötvényeket 80 árfolyammal és azon megszorítással, hogy a kormány az elsőbbségek kibocsátásának nyereségében 86-on tul feléig részesül. A kibocsátási üzlet keresztülvitelét illetőleg a hitelintézet az építési üzlet viszonyaitól teljesen független. A törlesztés 42 évre van szabva és pedig akkép, hogy ez elsőbbségi részvények 5% kamatjának kifizetése előtt a törlesztésre szükséges összeg (mintegy 1 1/2%) a vasutak tiszta jövedelméből levonatik. A szükséges összeg másik két ötöde iránt, hír szerint a magyar földhitel társasággal folynak alkudozások.

Törvénykezés.

A m.-vásárhelyi **m. kir. ítélő táblánál** 1871. november 20-ik és következő napjain a következők ügyek fognak nyilvános ülésben tárgyaltni.

I. Tanács polgári ügyben.

Előadó kir. táblai bíró Binder Mihály által. Cristiu Mihálynak Rotka Anna e. birtok-átengedés és kártérítés i. Kraemer Mihálynak Spatar Simon e. kártérítés i. Csere Jánosnének Bölöni György e. kártérítés i. Bugneriu Miklósnak Turcu Muftai s társai e. kártérítés

i. Bellu Elenának Bellu Radu e. 368 frt 5 kr. i. Bor-boy Jánosnak nagyszabeni takarékpénztár e. végrehajtás megszűnt. Popp Theresének Popp Gy. s társ. e. birtokhábor. iránt.

Előadó k. t. bíró Ferencz Károly.

Tomus Todor s társainak Székely Sándor e. végrehajtás i. Özv. Weisz Eleknének Balázs Lajos e. telekkönyvi előjegyzés i. Roth Ferencznek Deák Izsák e. telekkönyvi előjegyzés i. Fries Samunak Reichenberg Mátyás e. szerződés érvényt. i. Dichler Ferencznek Léhengheim Mária e. kötlevel kiadása i. Reichberg Mátyásnak Fried Samu e. számadás i. Csiki I. Károlynak Orbán Etelka és Ilona e. kert kijavítása i. Gocz Katalinnak Zoll Márton e. egy épül. telekről kiutasítás i. Kolumbán Józsefnek Fekete Helena e. 112 frt 50 kr. i. Vojth Józsefnek Marusán Pável s társ. e. 2 öl fa értéke i. Páll Károlynak Samson Baruch és társai e. betáblázás i. Basel Rozának Horváth József e. végrehajtás korlátozása i.

Előadó k. t. bíró Csergedy János.

Toflanu Juonnak Mijea George e. 74 frt 19 kr. 1. Vajda Samuelnek Vajda Dénes e. birtokhábor. i. Flore Palagyiának Mikle Todor e. tulajdonjog elismerése ir. Hosmesan Nasztaziának Hosmesan Juon s társai e. fekvők i. Comaniciu Bukurnak Comaniciu Dávid e. birtokhábor. i. Gelb Lázárnak s társ. Klein József e. 1000 ft i. Sierbanutiu Moiszenak Sierbanutiu George örökösei e. kasszáló iránt. Toflanu Tamasinnak Cocanu Mária e. szántó kibocsátása i.

Előadó k. t. bíró dr. Endes Gábor.

Pápai Lajosné csödtömege e. Kohn Sándornak 1005 frt váltókövetelése i. Kirschner Jakabnak Pápai Lajosné csödtömege e. 4305 frt folyosítása i. Daroczi Károly és nejeének Massai Mózesné s társai e. igénykereset i. Mischinger Károlynak Földvári Samu e. ügye. Goll s társainak Barcsai István e. 2300 frt ir. kifogásos ügye. György Zsigmondné, Balla Rozáliának Barna József s neje e. 100 ft s 100 kr. i. ügye.

Előadó k. t. pótbíró Dr. Dósa Miklós.

Mendelsohn Jakabnak Rosenfeld s társ. e. 264 frt i. Ugyanannak Efraim József s társai e. 250 frt i. Frandes Dumitrunak Frandes Juon e. biótkháborítás iránt. Freindorfer Jánosnak Simon Nasztazi s társai e. 33 frt i. Knapp Eduardnak Mibolezán János e. 16 ft 58 kr. i. Gyulafelhérvár községének Dengelegi Mihály e. 84 frt i. Pap Gábornak Király István e. sommás visszahelyezés i. Petrigyán Tódornak Zsurzs Jakab e. birtokháborítás. Kovács Mózesnek Daczó László e. 34 frt i.

Előadó k. t. bíró Lészai Lajos.

A tanulmányi alapnak gr. Hohenstein Claudia s társai e. 630 frt i. Spotarin Lázárnak Spotarin Pavel Strugarian e. fekvők i. Csuci Józsefnek Mik Petru el. 60 frt i. Markovics Istvánnak Stán Sofron s társ. ellen 1015 frt i. Felgyógy községének Remeteközsége e. erdőrésztlet visszaadása i. Nicola Petrunak Csuetán Ignác e. 80 frt i. Tolnai Gábornak Dávid András e. haszonbér i. ügye. Göllner Sofiának Szucsán György e. 2 ft 25 kr. i. Coman Drocunak Sora Petru e. 26 frt i. Dr. Béli Károlynak a keleti vasútépítő társulat e. 730 frt i. Szavu Vaszilienek Mirion Szavu hagyatéka e. igénypere. Ilie Savina s társának Tyifa Filid e. örökösödési jog i. Buta Juonnak Buta Jakob e. fekvők i.

II. Tanács polgári ügyben.

Előadó k. t. bíró Tribusz Antal.

Adler J. Rudolfnak, Fuchs Rosalia 166 frt 76 kr. i. Jekel Frigyesnek Tisoler József e. 1792 frt, 83 kr Marosi Andrásnak Marosi Lukács e. 120 vételár iránt Kresun Nicolaának Stanesu Bulea Vasziliane e. birtok visszaad i. Helsdorfi egyházmegyének Weprich Daniel e. 24 frt s 90 kr. i. Popovics Gerőnek Barbu Dumitru Maria e. biztosítás ügye Petri Jánosnak Merko Emanuel e. bérlmény kiűritése i. Nief Istvánnak Nief Rosina e. 90 frt. iránti ügye.

Előadó k. t. bíró Dósa Dániel.

Dobrai Jánosnak gr. Lázár Klára hagyatékotm. e. adósság i. Dézsi Ferencznek Was Károly e. adósság iránt. Tokaji Jánosnak Hersch Mozes e. adósság i. Baranyai Samuelnek özv. Goeza Dumitruné s társ. e. zárlat i. Ugyan annak ugyan az ellen hasonló ügye,

Előadó k. t. bíró Pipos Péter.

Szabó Lajosné s társainak Szabó András s társai e. végrendelet megsem. i. Puro Mihailának Puskás Tanasz e. sommás visszahelyezés i. Puro Mihailának Derebann Simon e. 20 frt 68 kr iránt Zsude Vaszina Krecza Nicolae e. sommás visszahelyezés i. Stenzel Margarethának Engel Nargaretha s társa e. birtokháborit i. Csizsér Lajosnak Sándor Mihály e. kártérítés i. Vestianu Georgenak Mustatia Anna e. fekvők visszabocsátása iránt Sangeorsan Nasztaziának Sangeorsan Macaveiu s társai e. tulajdonjog elismerése és fekvők birtokba adása i.

Előadó k. t. bíró Elekes Pál.

Wagner Györgynek Mihály Benjám e. sommás visszahelyezés i. Falub Vaszilikának s társainak Cserdereanu Jakob e. egy telek visszabocsátása és 2054 frtban elvont haszon megfizetése i. Zegán Bukurnak Stoiku e. szántó visszabocsátása i. Salomia Andesiának Jann Andesi és társa e. 124 frt 97 kr. i. Szenté Samuelnek Bolasin Juon s társai e. 204 frt 75 kr haszonbér i. Duma

Gavrilánának Leib Rifka e. örökvásári szerződés érvénytelenit. i. Lázár Pál Oszkárnak Krisaván József e. sommás visszahelyezés i. Palkó Jánosnak Mészáros István e. sommás visszahelyezés i. Kaliani Nasztaziának Kaliani Gergely e. 14 frt. kártérítés i. Brean Ferenczné s társainak Michalek Ferencz e. 15 ört házbér i. Benning Györgynek Enyedi András s társ. e. 35 frt költség i. Anker et comp. csödtömegének Manesu et Tivadar e. 1113 frt 47 kr. i. Stefanovics Györgynek Bobanku és Bratu csödtöme. 600 frt i. Rajka Paladie Buzdugán Indrejének Nicolae Juon ellen egyezmény iránt.

(Vége köv.

Bécsi tőzsdei árkelet.

(nov. 14.)

5% metallique	57.65
5% nemz. államkölesön	67.50
1860. államkötvény	99.60
Bankrészvény	799.--
Hitelrészvény	307.20
London	116.40
Ezüst	116.50
Arany	5.58
Napoleon arany	9.31
Földteh. ment. kötvény magyarhoni	79.75
" " " temesi	78.—
" " " erdélyi	72.25
" " " horvát-slavon	—

Felelős szerkesztő: RÁPOLTY KÁROLY.

HIRDETMÉNYEK.

Ad num. 56, 1871. (90) 1—1

El.

Hirdetmény.

A jövő 1872-ik év kezdetével felállítandó maros-vásárhelyi kir. törvényszék elnöksége, mint e részben kiküldött miniszteri biztos részéről ezennel közhírré tétetik, — miszerint a megjelölt életbelépendő törvényszék büntetői világitása és tisztán tartására stb. kívántató szükségletek, u. m.

Lámpaolaj, mécsbél, mosó szappan, fagygyugyertya, csizmakenő zsír, hozzá kinrusz, nyírágseprő, fűrés, spárta és háziczérna, — valamint a törvényszék irodai szükségletei, u. m. fogalmi és irodai papír, pecsétviasz, ostya milli- és fagygyugyertya, selyem sinor, spárta, házi-czérna beszerzése végett **folyó 1871-ik év november 27-én délelőtt 9 órakor** az itt székelő urbéri törvényszék irodájában nyilvános árlejtés fog tartatni, melyre a vállalkozni szándékozók azon értesítéssel hivatnak meg, hogy az árlejtés határnapja előtt 24 órával pecsét alatt ajánlatokat terjeszsenek be és hogy az árlejtési feltételek az urbéri törvényszék irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Maros-Vásárhelytt, 1871. november 13-án.

Ad num. 56, 1871. (91) 1—1

El.

Hirdetmény.

A jövő 1872-ik év kezdetével felállítandó maros-vásárhelyi kir. törvényszék elnöksége, mint e részben kiküldött miniszteri biztos részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint a megjelölt életbelépendő törvényszék foglgyai számára szükségelt fehér és ruhaneműek, u. m.

- 60 db téli ezondraposztóból nadrag.
- 60 " " " ujjas.
- 60 " " " mellény.
- 60 " " " sipka.
- 60 " nyári vászon nadrag.
- 60 " " " ujjas.
- 60 " " " mellény.
- 60 " férfing közepdurva kendervászonból
- 60 " lábravaló.
- 30 " női ing.
- 30 " ingalj.
- 60 " törölköző kendő.

- 60 db téli pokrocz.
- 60 " szalmazsák.
- 60 " szalma-párna.
- 30 " nyári vászon szoknya.
- 10 " téli ezondra szoknya

beszerzése végett **f. 1871-ik év nov. 27-én d. e. 9 órakor** az itt székelő urbéri törvényszék irodájában nyilvános árlejtés fog tartatni, melyre a vállalkozni szándékozók azon értesítéssel hivatnak meg, hogy az árlejtés határnapja előtt 24 órával pecsét alatt ajánlatokat terjesszenek be, és hogy az árlejtési feltételek az urbéri törvényszék irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Maros-Vásárhelytt, 1871. november 13-án.

Sz. 4392. 1871. (92) 1—3

Árlejtési hirdetmény.

Az Ákosfalva-nyárádtői utvonalon Lőrinczfalvánál a Nyárad folyón építendő hidra nézve az árlejtés folyó év **december 7-ére** tűzetik ki, Maros-Vásárhelytt a szék tisztí házánál **reggeli 9 órakor** megtartandólag.

Kikiáltási ár 2805 frt készpénz, 161 igás és 647 tenyeres napszám, miről vállalkozni kívánók azon fölszólítással értesítettnek, hogy az árlejtés megkezdése előtt, a kikiáltási ár készpénz összegének 7%-kát mint bánatpénzt, az árlejtő biztos kezébe letenni köteleztetnek.

Írásbeli zárt ajánlatok a megfelelő bánatpénzzel ellátva, az árlejtés megkezdése előtt el fogadtatnak.

A tervrajz és építési feltételek a rendes hivatali órákban a szék mérnökénél megtekinthetők.

Marosszék tisztségének Maros-Vásárhelytt, 1871. november 11-én tartott üléséből.

Főkirálybíró:

Mikó Mihály.

SzentIvány Kálmán,
főjegyző.

Sz. 1098. 1871.

Folyó év november hó 13-tól kezdve minden **ked és péntek** napokon, a szász-régi határon az ugynevezett kerek erdőben tölgyfák — **2000 számig** — árverezés uton, eladatnak.

Sz.-Régen, 1871. nov. 8-án.

A városi Tanács.

(89)

2—3

Kábdebó István,

első maros-vásárhelyi szállítmányi üzlete:

a lehető legrövidebb idő alatt szállítmányokat bármely irányban azonnal teljesít.

Váltó üzlete pedig: elad

minden huzásra érvényes cs. kir. 1864-beli és 1870-beli magyar kir. állam 20-ad rész sorsjegyeket **250,000** forint főnyereményekkel. 20-ad császári török vasút jegyeket **600,000** franc főnyereménnyel és szelvényekkel ellátva, melyek lejáratkor nállam aranyban beválthatók; elad különféle egyes sorsjegyeket egy szintén árszasjátékokat 20—100 drb sorsjegyig 6 és 10 frt havi részletfizetés mellett, melyeknél az első részlet lefizetése után a nyeremény már biztosítva van, és a teljes befizetés, után egy eredeti sorsjegy kiszolgáltatik.

Elad amerikai **varrógépeket** gyári áron 28—160 forintig darabját havi részletlefizetés mellett, egy szintén **tűz- és betörés** ellen biztos **vasszekrényeket**.

Vidéki megbízások pontosan teljesítettnek. Levelekre azonnal válasz adatik; táviratoknál a viszálasz fizetendő.

(86)

4—10